

Preventie van laaggeletterdheid in het onderwijs

Project 'Grenzen verleggen'
Ridderkerk
22 januari 2009

Lucie Spreij

Leren lezen

Waarom?

Om een goede lezer te worden

Om te kunnen lezen om te leren

Functionele geletterdheid als einddoel

Functionele geletterdheid als einddoel

- Leren lezen
- Lezen om te leren:
 - Functioneel geletterd zijn voor school/opleiding
- Functioneel geletterd zijn voor maatschappij

Functionele geletterdheid als einddoel

Projecten: LISBO e.d.

95 % van de bao-leerlingen en
85 % van de sbo-leerlingen kunnen de
school functioneel geletterd verlaten

Hoe leer je lezen?

Wat is daar voor nodig?

Recente inzichten over omgaan met zwakke lezers 1

Zwakke leerling heeft (veel) meer tijd nodig

1. herhaling ($5 \times 4 = 20$)
2. en uitbreiding van leertijd
 - Groep 1-2: 300 minuten per week taalleesactiviteiten
 - Groep 3: 550 min per week taalleesactiviteiten
 - Groep 4-8 :180 minuten per week

Plus extra leestijd zwakke lezers: 4x15 minuten per week

- V(MB)O: 100 minuten per week

Recente inzichten over omgaan met zwakke lezers 2

Blijven lezen: lezen vraagt onderhoud

1. Bovenbouw basisschool
2. Voortgezet onderwijs
3. In de zomervakantie

Recente inzichten over omgaan met zwakke lezers 3

(Hoge) doelen stellen op groepsniveau

Doelen op leerlingniveau

(Houtveen, 2007)

- Voorbereidend lezen: 15 letters kennen; voldoende op fonemisch-analyse toets
- Aanvankelijk lezen: groep 3 AVI 2 instructieniveau (SBO)/beheersingsniveau (BO)
- Voortgezet Lezen: groep 4 AVI 5; groep 5 AVI 9; onderhouden t/m groep 8 (BO)/ 2 AVI beheersingsniveaus per jaar

Recente inzichten over omgaan met zwakke lezers 4

groepsdoelen toetsen (volgens protocol leesproblemen en dyslexie) min. twee keer per jaar en handelingsgericht werken

- > dus onderwijsmaatregelen nemen in overleg met ouders en leerling zelf:
 1. lezen met ondersteuning
 2. compenserende software

Leerproblemen

- Lezen en schrijven > dyslexie

Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van het lezen en/of het spellen op woordniveau. (SDN, 2004)

Motivatie bij leren lezen

Onderzoek van Diepen (2007)

Plezier:

Lezen is een zichzelf versterkend proces dat begint met plezier.

beginnen met lezen

door het lezen gaat het steeds gemakkelijker.

plezier neemt toe

daarmee weer de vaardigheid enz.

Ouders en leraren kunnen dit proces in gang zetten.

Leescirkel van Chambers

KIEZEN

(aanbod, beschikbaarheid,
toegankelijkheid, presentatie)

**DE HELPENDE
VOLWASSENE/
Leraar, ouder**

LEZEN

(tijd om te lezen,
voorgelezen worden,
voor jezelf lezen)

REAGEREN

(het formele gesprek,
boekenpraatjes,
logboekje)

Laaggeletterdheid bij ouders

Wat kunt u doen?

Leer- en gedragsproblemen

Hulpverlening en preventie:

Oplossingsgerichte benadering

“Als ik op een probleem focus, neemt het probleem toe; als ik op het antwoord focus, neemt het antwoord toe.”

Uit: *de kracht van oplossingen*, De Jong & Berg

lucie.sprij@hu.nl

06 12 97 14 12

- Bouwstenen Master SEN:
 - Digitaal verhaal
 - Geletterdheid
- 13^e Taallesconferentie, 21 april 2009,
Reehorst, Ede